

Jaarverslag 2023

'Vriendenkring van De Heimanshof a/d Wieger Bruinlaan', Wieger Bruinlaan 1-7,
2132AW Hoofddorp, tel. 023 5629124, www.deheimanshof.nl

Inhoud

1.	Winkel open tijdens renovatie.....	4
2.	Tuinjaarverslag door de ogen van de beheerder	5
3.	Vereniging De Heimanshof	9
	Investeren in vrijwilligers	9
	Bestuurlijke kracht.....	10
	Aanpassing van de statuten.....	10
	Relatie met de gemeente	10
	Jeugd.....	11
	Struinkids	11
	Vrijwillige trainees - jongeren.....	11
	2023 in cijfers	11
4.	Inspiratiebron voor natuurbeleving voor bewoners van Haarlemmermeer en stimulator om in actie te komen.....	12
	Inspireren met een unieke diversiteit	12
	Inspireren door beleving	12
	Behoud biodiversiteit.....	12
	Inspireren met voorbeelden.....	13
	Inspireren door ervaren	13
	Inspireren door mee te werken	13
5.	Binden van mensen met liefde voor de natuur.....	15
	De Heimanshof in beeld	15
	Website vernieuwd	15
	In de media	16
	Binden van ons vrijwilligersteam	16
	Binden van plantenkenner	16
	Binden van de buurt.....	16
6.	Kenniscentrum inheemse natuur Haarlemmermeer	17
	Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE-lessen)	17
	Opleiding eigen vrijwilligers	17
	Educatie in de tuin	17
	Kennisoverdracht aan derden.....	18
	Stages en projectonderwijs.....	19
7.	Breed maatschappelijk draagvlak	20
	Amstelring dagbesteding op De Heimanshof	20

Bedrijven contacten	20
Bedrijfsvrienden.....	20
Beursvloer Haarlemmermeer.....	21
Natuurwerkdagen.....	21
Samenwerking met (natuur)partners	21
8. Beheer gebouwen en kassen	21
Project nummer 7	21
Kijkdoos	21
Kassen.....	22
Boomhut en bomenpad.....	22

1. Winkel open tijdens renovatie

De effecten van de klimaatverandering worden ieder jaar meer zichtbaar, ook in De Heimanshof. Periodes met enorme hoeveelheden regen, werden afgelopen jaar afgewisseld met gortdroge periodes. Het effect op de grondwaterstand kunt u zien in de grafiek op bladzijde 6. Een hele klus voor planten, bomen en struiken om hiermee om te gaan. Ook voor ons als bestuur. Hoe ga je hiermee om? In het waterbeheer is onze insteek: regenwater zoveel mogelijk vasthouden in de tuin, zonder dat paden en tuinen lang onder water staan. In het tuinverslag op bladzijde 5 leest u daar meer over.

Met hulp van werknemers van diverse bedrijven hebben we een aantal grote klussen kunnen oppakken. Het realiseren van een evenementenplein, renovatie van een deel van de schooltuinen, renovatie van de akkers en het terugdringen van woekerplanten. Het werken met incidentele helpers werkt verfrissend. Hoe beleven zij onze tuin? Nou, dat antwoord zag je op de gezichten tijdens het werk. Een feestje: lekker de handen uit de mouwen. We hopen dat meer bedrijven hun werknemers de kans geven om een paar dagen per jaar in onze tuin mee te komen helpen.

Fijn was ook dat de firma GROMAX Verhuur ons machines ter beschikking stelde, waardoor zwaar werk niet met de hand gedaan hoefde te worden.

Bestuurlijk kan het snel verkeren. Vorig jaar juni was het gewenste bestuursteam van 7 mensen eindelijk gerealiseerd. Ten tijde van het schrijven van dit voorwoord zijn we terug bij 4. Door ziekte, extra drukte op het werk en geen match met bestuurswerk, zijn we weer naarstig op zoek naar nieuwe mensen. Wij hopen dat u als lezer van dit verslag mee wilt zoeken met ons!

Ook in 2024 staan er weer enkele grote projecten op stapel. 'De groene stad' rondom de Kijkdoos met voorbeelden voor bezoekers hoe zij hun tuin/omgeving kunnen vergroenen en kunnen inspelen op klimaatverandering. Het beter toegankelijk maken van het keienpad voor minder validen. En natuurlijk ook het reguliere onderhoud aan de tuin. Het vizier is gericht op ons gouden jubileum in 2025. Dan moet de tuin er weer spik-en-span bijliggen.

Tijdens al dit werk blijft de tuin gewoon open voor schoolkinderen en bezoekers dankzij de fantastische inzet van onze vrijwilligers, beheerder Jan en de steun van onze leden en sponsors. Uw steun is van onschatbare waarde! Dank daarvoor.

Namens het bestuur van De Heimanshof,

Ans Röling, voorzitter
Amerens Popma, secretaris
Louis van Rossum, penningmeester
Dick Gatsonides, tuinzaken
Thea Gerritsma, projecten/activiteiten
John Diemeer, gebouwen en installaties

2. Tuinjaarverslag door de ogen van de beheerder

Allereerst een dankwoord naar alle vrijwilligers. Door jullie inzet zijn wij in diverse landschappen flink vooruitgegaan. Er zijn verschillende delen van de tuin geadopteerd door vrijwilligers. Voorbeelden hiervan zijn Cor in de schooltuinen, Jacqueline in de kruidentuin, Liesbeth in de boomgaard, Marjon samen met Jack en Betty in het hoge duin, Jeroen in de varen tuin, Marjo en Madelon met de heggen en Hans in de akkers.

Speciale projecten

Ook zijn wij gestart met speciale projecten. Er is een nieuw evenementenplein aangelegd bij de Kijkdoos. In het begin van 2024 willen wij starten met de uitvoering van de plannen voor de aanleg van een nieuw themagebied: 'De groene stad/stadsnatuur' rond de Kijkdoos. Hiermee willen we in ons jubileumjaar 2025 bezoekers voorbeelden aan de hand doen hoe ze de klimaatverandering het hoofd kunnen bieden in eigen tuin en omgeving, en mee kunnen helpen de biodiversiteit te verhogen.

Bestaande zichtlijnen zijn verbeterd. Zo heb je vanaf de slangenmuur nu een mooi zicht op de bron. Vanaf de mergelheuvel een mooi zicht op de plas en de akkers. Vanuit de Kijkdoos een breed overzicht over bijna de hele tuin. Het bos werd dit jaar gebruikt voor Shinrin-yoku (bostherapie), een soort Zen voor gewone mensen.

Watermanagement

We zoeken naar oplossingen voor extreem droge en natte periodes en maken daar mooie vorderingen in. Door een betere afwatering bleven de paden in de herfst redelijk toegankelijk, ook op plekken waar dat in voorgaande jaren niet zo was. Het was extreem droog in juni. Een stuk van de bloemlezing dat we hadden afgeplagd en ingezaaid met een bloemenmengsel is door de droogte slecht opgekomen. Daarna volgde een extreem natte herfst.

Vorig jaar hebben we een drain aangelegd in de kruidentuin tijdens de renovatie. Deze ingreep is succesvol geweest en de kruidentuin lag er dit jaar prachtig bij. We gaan nu verder en leggen ook een drain aan in de schooltuinen. Ook rond het duin willen wij droge voeten houden. Daarom is een afwatering langs het hek gegraven. Deze duikt tussen duin en Kijkdoos onder het pad door richting veenplas.

In de kruidentuin en ook in de schooltuinen kan water uit de relatief voedselrijke beek gebruikt worden voor bevoeiing. Om dit makkelijker te maken voor schoolklassen zijn twee grote watertanks geplaatst. Het voedselrijke water is niet

geschikt voor het veen- en duinvallei-landschap. Hiervoor gebruiken we regenwater uit het waterreservoir onder de Bijenstal. Dit bassin wordt gevoed met regenwater dat op de kassen valt. Door de eerdergenoemde droogte hadden we echter al snel onvoldoende regenwater en waren we genoodzaakt leidingwater gebruiken.

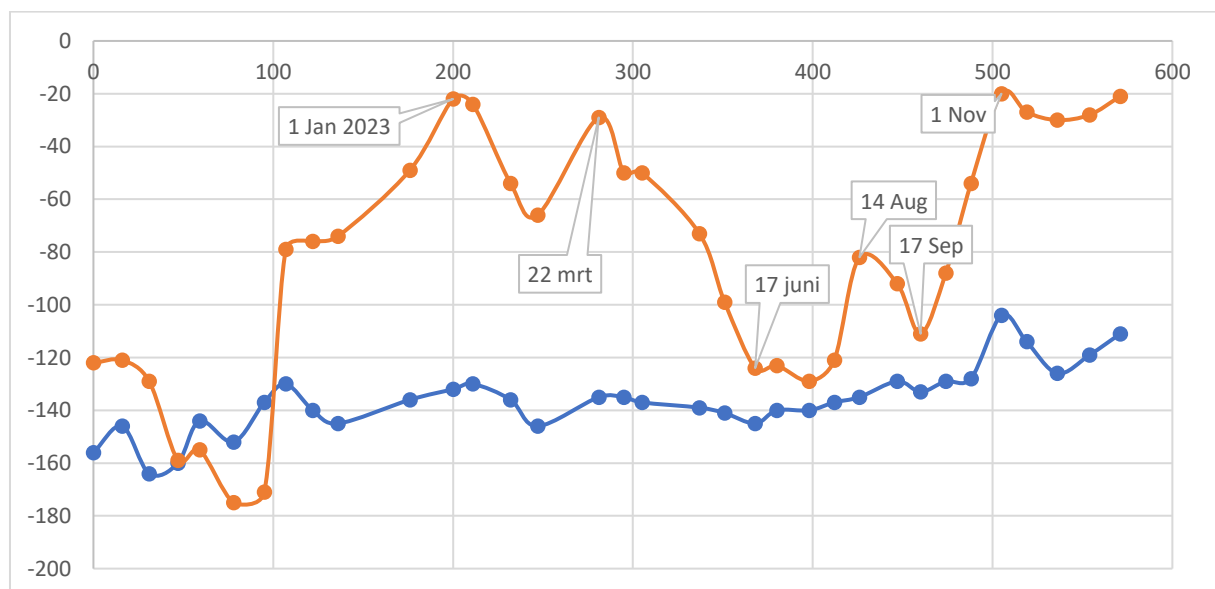
Om deze onwenselijke ontwikkeling het hoofd te bieden willen we meer gebiedseigen water vasthouden in de tuin. In goed overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland willen we een stuw plaatsen op het diepste punt van de tuin. We verwachten dat de tuin hierdoor in de zomer minder last zal hebben van droogte. Ook gaan we regenwater van de Kijkdoos ondergronds opslaan. Hiervoor is een grote watertank aangeschaft die in 2024 wordt ingegraven bij de Kijkdoos.

Met en is weten

De grondwaterstand is elke twee weken door Diederik opgenomen in de peilbuizen bij de parkeerplaats tegenover 'Amstelring Dagbesteding op De Heimanshof'. Uit onderstaande grafiek is op te maken dat de droogte dit jaar begon in juni en werd onderbroken door een regenperiode in augustus. In september werd het opnieuw droog. Daarna weer erg nat: na 5 november 2023 bleef het waterpeil boven 40 cm onder het maaiveld. Er was steeds weer reden voor bezorgdheid: als het niet te nat was, was het te droog.

Waterstanden in de peilbuizen op De Heimanshof (cm onder maaiveld)

Blauwe lijn: diepe buis; Oranje lijn: ondiepe buis

Plussen en minnen

De zeldzame zomerstorm op 5 juli heeft gelukkig weinig schade aangericht. We kunnen tevreden constateren dat we net op tijd waren met het wegwerken van achterstallig onderhoud uit 2022. Enkele wilgen hebben nog steeds te zware takken. Daar moeten we nog werk van maken.

Het nieuw aangeplante snoepfruit langs de paden bij de kassen draagt nog weinig vrucht. Volgend jaar heeft dit extra aandacht nodig (=goed bemesten, bewateren, wieden, snoeien).

De cultuurgewassen op de akkers hadden het moeilijk en kwamen slecht op. Daarentegen stond de akkerflora uitbundig te bloeien na herintroductie met zaden uit het Thijsssepark. Naast de bolderik, korenbloem, klapproos en gele ganzenbloem konden we dit jaar onder andere dolik en wilde nigelle opnieuw verwelkomen. De akkers liggen er goed bij en ondanks de vele regen in het najaar komen de wintergranen goed op. Een deel van de granen hebben we gekregen van boer Bijlsma die gespecialiseerd is in oergranen. Een mooie nieuwe samenwerking. Een vlieger aan een draad werd gebruikt om het zaaigoed te beschermen tegen vogelvraat.

Door een stroomstoring en kapotte thermostaat is in december de verwarming uitgevallen in de kassen. Vooral in de tropische kas is hier veel schade door ontstaan.

Nieuwe soorten

Nieuw in de tuin waren gifsla vanuit zaad geoogst in de Haagse Heimanshof, overblijvende ossentong en kuifhyacint uit ruig terrein in het westelijk havengebied van Amsterdam. We werden verrast door rondbladig wintergroen in de zoete duinvallei en door de klavervreter bij de ingang van de Struintuin. De vorige jaar geïntroduceerde schubwortel heeft zich (nog) niet laten zien. De tuinwerkgroep heeft zich ingespannen om de deelgebieden te inventariseren. Er zijn inmiddels 655 soorten gevonden waarvan er 452 zijn vastgelegd op foto en digitale kaart.

Hulp van bedrijven

Via Djym, Max Hotel, C-punt, Hewlett Packard, ING, OMRON en Bayer hebben we veel extra hulp gekregen van anderen dan onze vaste ploeg vrijwilligers. Dat is verfrissend aan beide kanten. Zij hebben ons onder andere geholpen met de aanleg van het evenementenplein, het verwijderen van heel veel armbloemig look en andere woekerplanten en het wieden en zaaiklaar maken van de akkers in respectievelijk het voorjaar en de nazomer. Als tegenprestatie kregen ze een rondleiding door onze tuin en lekkere versnaperingen.

Het verhuurbedrijf GROMAX, met een vestiging in Hoofddorp, stelt haar verhuurmachines gratis ter beschikking aan De Heimanshof. Van Landschap Noord-Holland lenen we regelmatig een lastpakker, een bomentrekker en klein gereedschap. Hierdoor kunnen we ook fysiek zware klussen aanpakken, zonder overbelasting van ruggen en spieren van onze vrijwilligers en hebben we voldoende gereedschap beschikbaar.

De samenwerking met de Amstelring is ook dit jaar weer een vaste waarde gebleken. Diverse deelnemers werkten mee in de tuin of gebruikten materialen uit de tuin voor hun creatieve activiteiten. Een wandeling door de tuin hoort er ook altijd bij.

De Struinkids, onze jeugdleden, waren ook weer in de tuin te vinden en hadden een goede oogst van hun tuintjes. Naast hun eigen tuintjes en activiteiten hielpen ze af en toe mee in het beheer van de heemtuin.

Jan van Steijn, beheerder

Veel hulp van bedrijven in 2023

3. Vereniging De Heimanshof

Investeren in vrijwilligers

We vinden het belangrijk dat vrijwilligers het naar hun zin hebben, zich gewaardeerd voelen en veilig en prettig kunnen werken. Zonder hen is het onmogelijk om de tuin op het huidige niveau in stand te houden. Het vrijwilligersbestand onderging wat kleine wisselingen en blijft al jaren stabiel rond de 60/65 mensen.

In de afgelopen jaren is een wisseling van de wacht in het vrijwilligersbestand geweest. De vrijwilligers van het eerste uur zijn door leeftijd of fysiek ongemak teruggetreden en een nieuwe generatie heeft het stokje over genomen. Eind 2022 zijn we een cursus gestart om hen (nader) kennis te laten maken met de heemtuin. Het enthousiasme bij de cursisten was groot. Er deden 24 vrijwilligers mee. De cursus heeft in 2023 een vervolg gekregen via lezingen over een aantal landschappen (het kustlandschap en de akkers) en het belang van inheemse planten.

Een aantal vrijwilligers heeft een landschap of specifieke taak geadopteerd zoals de beheerder in zijn verslag op blz 5 al aanstipte. Zij krijgen coaching on-the-job. We streven ernaar dit aantal verder uit te breiden komend jaar.

Via de vrijwilligers-app, bijeenkomsten, werkgroepen en de nieuwsbrief betrekken we de vrijwilligers bij nieuwe plannen en de uitvoering daarvan.

Ook is geïnvesteerd in het veilig werken. Vrijwilligers die werken in de tuin met gereedschappen krijgen goede instructie. De beheerder en een bestuurslid zijn hiervoor op cursus geweest bij Landschap Noord-Holland. Ook stimuleren we de aanschaf van goede werkschoenen waarvoor ze een vergoeding vanuit de vereniging kunnen krijgen. Dankzij een bijdrage uit het 'Betrekken bij Groenfonds' van de provincie Noord-Holland hebben we € 1.250 ontvangen om te investeren in veiligheidsschoenen en andere veiligheidsmaterialen.

Ter inspiratie zijn we met een groep vrijwilligers op bezoek geweest bij de Thijsses's Hof in Bloemendaal (mossenexcursie), het Thijsses Park in Amstelveen en de Piet Oudolftuin (zie foto) bij het fort in Hoofddorp. Naast kennisvermeerdering is teambuilding en gezelligheid bij dit soort uitjes een belangrijk

aspect. Omdat vrijwilligers niet allemaal op dezelfde dag werken, kennen ze elkaar soms niet.

Tot slot nog droevig nieuws. In het voorjaar is vrijwilliger Paul Tensen ons ontvallen. Paul is vele jaren actief geweest in de heemtuin en was een goede bomenkenner. In 2022 gaf hij nog een cursus aan andere vrijwilligers.

Bestuurlijke kracht

De wens om het bestuur uit te breiden naar 7 personen werd in de loop van 2023 werkelijkheid. Amerens Popma pakte het secretariaat op. Thea Gerritsma richtte zich op projecten/activiteiten en Carin Nordbeek nam de portefeuille Educatie/Jeugd op zich. Daarnaast bleef Nol van Burik ons als adviseur regelmatig van goede raad voorzien.

Door het jaar heen is de bestuurlijke agenda veel gevuld met terugkerende zaken zoals de aanvraag van de subsidie (augustus), jaarverslag/verantwoording van de subsidie (april), eventuele aanpassingen in het dossier Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) en huishoudelijk reglement (febr/mrt voor de Algemene Ledenvergadering).

In 2023 is gestart met de invulling van de verenigingsadministratie in Sharepoint. Hierin worden bestuursstukken, verslagen van werkgroepen, contracten, personeelszaken, beschrijvingen van bestuursportefeuilles en de ledenadministratie veilig opgeslagen. Een flinke klus die dankzij de ondersteuning van vrijwilliger Richard van der Meer geklaard kon worden.

Aanpassing van de statuten

De laatste stap om te voldoen aan de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) is aanpassing van de statuten. Notariskantoor Novitarius uit Hoofddorp helpt ons daarbij. Er is een conceptversie gemaakt die begin 2024 door het bestuur besproken wordt en ter flattering aan de leden zal worden voorgelegd tijdens de Algemene Ledenvergadering op 10 april.

Relatie met de gemeente

We hebben kennis gemaakt met de nieuwe polderecoloog Moniek van Leeuwen.

In 2023 zijn de gesprekken met de gemeente om te komen tot één huurovereenkomst voor het totale terrein voortgezet. Complicerende factor daarbij is, dat onduidelijk is wat er gaat gebeuren met de kassen en het gebouw waar Amstelring in zit. Deze zijn door de gemeente technisch en financieel afgeschreven. Amstelring, De Heimanshof en NMCX werken aan een plan om daar een nieuw multifunctioneel gebouw neer te zetten (zie blz 21), maar dat is niet een-twee-drie gerealiseerd. Voor geïnteresseerde partijen om in dit plan te participeren is een huurcontract met een looptijd van 1 jaar geen aantrekkelijke basis.

In juni heeft ons bouwteam een presentatie gegeven van de stand van zaken aan vertegenwoordigers van de gemeentelijke afdelingen Vastgoed, Samenleving Sport en Cultuur, en gebiedsmanagement Centrum. Eind november is het plan ook gepresenteerd aan een deel van de gemeenteraad tijdens hun 'metro-tocht'

in wijk Centrum. Het enthousiasme voor het plan is groot, maar we moeten zelf een sluitende exploitatie realiseren. Dat wordt nog een hele uitdaging!

Jeugd

Natuureducatie en natuurbeleving staan centraal in wat ons drijft. Die educatie is nu via de lesprogramma's van NMCX primair gericht op kinderen van de basisscholen. We willen echter een breder educatiepakket bieden in de tuin voor jong en oud(er). Daarvoor zijn we op zoek naar een bestuurslid/projectleider die hiervoor de lijnen kan uitzetten en mee kan helpen uitvoeren. Vorig jaar meldde zich een kandidaat maar die moest zich een paar maanden later wegens te grote drukte op haar werk, terugtrekken. We zoeken verder.

Struinkids

Twaalf kinderen hebben afgelopen jaar het Struinkidsprogramma gevolgd. Het werken in hun eigen moestuintje loonde dit jaar goed met een prachtige oogst aan aardappelen, sla, uien en andere gewassen. De leiding bood iedere week een gevarieerd programma aan waarin de kinderen veel leerden over de flora en fauna en de samenhang daarin. Ook gingen ze

diverse keren de tuin uit op onderzoek in natuurgebieden.

Vrijwillige trainees - jongeren

Het plan voor dit jaar was om alle trainees die in de afgelopen jaren bij ons geweest zijn, bijeen te brengen om ideeën te krijgen hoe we meer jongeren naar de tuin kunnen krijgen. Door een deal op de Haarlemmermeerse Beursvloer liep dit anders. De hele groep actieve trainees kwam in juni naar De Heimanshof om onder leiding van Remco Rijgersberg van marketingbureau RedFoxBlue tips te geven over onze marketing. Een verfrissende bijeenkomst met goede tips die in onze werkgroep communicatie zijn opgepakt. Helaas is de instroom van nieuwe Vrijwillige trainees in onze tuin gestagneerd.

2023 in cijfers

Aantal Leden	400
Aantal vrijwilligers	60-65
Deelnemers activiteitenprogramma	650
Incidentele vrijwilligers	150
Schoolkinderen – 15 weken moestuinieren	90
Schoolkinderen - natuurles	3.749 (160 groepen)
Deelnemers Amstelring	Circa 8 per dag
Losse bezoekers	4.000

(bezoekersaantal is een schatting)

4. Inspiratiebron voor natuurbeleving voor bewoners van Haarlemmermeer en stimulator om in actie te komen

Inspireren met een unieke diversiteit

In de heemtuin laten we de landschappen van West-Nederland zien aan onze bezoekers en de inheemse vegetatie die daarbij past. In De Heimanshof is maar liefst de helft van de inheemse plantensoorten die in Nederland voorkomen, te zien. Een unieke situatie waar we trots op zijn. Dankzij het inventarisatiewerk van de werkgroep Tuin zijn bijna alle soorten vastgelegd op foto en deels op GPS-coördinaten geregistreerd. Aan een vertaling van de nieuwe landschapsindeling naar onze unieke soortendatabase op de website wordt gewerkt.

Het handhaven van die biodiversiteit onder Haarlemmermeerse omstandigheden (stikstofuitstoot Schiphol en autoverkeer) is al jaren een grote uitdaging, naast de effecten van het ouder worden van de tuin (successie). Om die reden 'vernieuwen' we steeds een stukje van de tuin om weer een stabiele en/of pionierssituatie terug te krijgen, zoals met de kruidentuin en het kustlandschap.

Inspireren door beleving

Naast behoud van biodiversiteit staat natuurbeleving hoog in ons vaandel. Een wandeling door de tuin moet een belevenis zijn voor jong en oud(er). Spannende hoekjes, mooie zichtlijnen en diversiteit spelen daarbij een rol. Dit jaar is flink gewerkt aan de zichtlijnen.

Een nieuwe belevingsvorm in 2023 was de Shinrin Yoku-wandeling. Shinrin yoku is een vorm van bostherapie afkomstig uit Japan. Vaak wordt het in Nederland bosbaden genoemd. Je dompelt je onder in het groen. Dat doe je door je tempo te verlagen, je zintuigen bewust te openen en de helende atmosfeer van het bos als het ware je lichaam en geest in te laten stromen. Daardoor ervaar je een diepe ontspanning en ontstaat er ruimte om 'uit je hoofd' te komen. Vrijwilliger Mieke organiseerde in het najaar een 10-daagse waar veel belangstelling voor was.

Behoud biodiversiteit

In het verslag van de beheerder heeft u kunnen lezen welke grote projecten afgelopen jaar zijn opgepakt in de tuin. Het watermanagement was daarbij de grootste tour de force. Dankzij de ondersteuning met machines van onze sponsor GROMAX konden deze werkzaamheden uit onze reguliere begroting worden gefinancierd.

Dankzij de grote inzet van onze vrijwilligers en hulp van externe vrijwilligers maken we vorderingen bij het onderdrukken van de plaagsoorten. Dit zijn inheemse soorten die in te grote hoeveelheden in de tuin voorkomen. Zij verdringen andere gewenste soorten. Het gaat bijvoorbeeld om daslook, armbloemig look, zwartmoeskervel, driekantig look, boskortsteel en hangende zegge. Een deel van deze plantjes vond een andere eigenaar via onze

activiteitendagen. Omdat het deels om zeldzame soorten gaat, waren ook andere natuurorganisaties en de gemeente geïnteresseerd om planten over te nemen. Ook overtollige zaailingen van bomen en struiken uit ons bos kregen een herbestemming in Nieuw Vennep.

Als gevolg van de klimaatverandering zijn veel kleurrijke soorten eerder uitgebloeid. Een groep vrijwilligers heeft een plan gemaakt om ook in de nazomer kleur in de tuin te houden. In 2024 worden de eerste experimenten hiermee opgepakt.

Inspireren met voorbeelden

De Heimanshof wil bezoekers inspireren om zelf actief aan de slag te gaan met het verhogen van de biodiversiteit en natuurbehoud. We gaan komend jaar rondom de Kijkdoos voorbeelden laten zien hoe mensen de omgeving van hun huis kunnen vergroenen in combinatie met hun eigen doelstellingen zoals zitruimte, weinig onderhoud, privacy. De projectnaam is 'De groene stad' of ook wel stadsnatuur genoemd. Op pagina 14 leest u een belevingsbeeld van hoe het gaat worden.

Tijdens het Fête de la Nature (meer dan 200 bezoekers!) in september stonden de thema's vergroening en inspelen op klimaatverandering ook centraal. Diverse groenorganisaties deden mee. Bij de evaluatie is besloten deze thema's in 2024 in het voorjaar terug te laten keren in een nieuw op te zetten Festival voor een groen en klimaatbestendig Haarlemmermeer. Mensen willen in het voorjaar naar buiten en aan de slag. Daar willen we meer op inspelen. De trekker van dit evenement wordt het NMCX Centrum voor Duurzaamheid.

Inspireren door ervaren

Ieder jaar maakt De Heimanshof een activiteitenprogramma om inwoners van Haarlemmermeer de pracht, kracht en waarde van de inheemse natuur te laten ervaren. We hebben bijna alle geplande activiteiten kunnen uitvoeren. Er deden circa 650 mensen aan mee. U vindt het overzicht op pagina 15.

Inspireren door mee te werken

De natuur ervaren doe je ook door erin te werken. De Heimanshof doet mee aan nationale werkdagen zoals NLdoet van het Oranjefonds en de Nationale Natuurwerkdagen van de landschappen. Dit jaar mochten we tijdens NLdoet 70 mensen aan het werk zetten onder meer medewerkers van Bayer, Hewlett Packard en Maxhotel. Later in het jaar kregen we nog hulp van Omron, ING en van leerlingen van Atheneum College Hageveld uit Heemstede.

De Haarlemmermeerse Beursvloer is ook een mooie contactplek om extra handjes in de tuin te krijgen. We sloten deals met C.punt en outdoor sportschool Djym. In ruil voor hun inzet stelden wij onze accommodatie beschikbaar en gaven beplantingsadvies.

Rond de Kijkdoos ziet u Stadsnatuur, het jongste landschap in de tuin, dat hopelijk bij het 50-jarig jubileum al jongvolwassen zal zijn. In dit deel van de heemtuin laten we zien dat ook in een stedelijke omgeving veel te ontdekken is in de natuur. We tonen hier planten die het goed doen in een warme, stenige omgeving met veel verstoring en aanvoer van zaden uit verre gebieden. Let maar eens op het Stijf hardgras tussen de bestrating, en Vingerhoedskruid bij de kolossale resten van een omgewaaide boom. Op het dak van de fietsenstalling groeit huislook. Echte blikvangers zijn Canadese guldenroede, Spoorbloem en Stokroos. Deze laatste drie zijn niet inheems, maar wel makkelijk verwilderen in een stedelijke omgeving.

18-9-2023

Uitzichtpunt
+1.20

Brug

Waterberging

+1.20

Trap

Vijverwand
Vijver
Gras
Wadi -0.60

Opstelling d/v
Waterbergingen

Varens
Berceau
Ligustrum

Kijkdoos

Ornament
E. Heimans

Detailed description: This is a hand-drawn landscape plan on aged paper. The drawing shows a garden layout with various features. At the top, a 'Brug' (bridge) crosses a 'Wadi' (a dry watercourse). Below the bridge is a 'Waterberging' (water storage area) with a level of '+1.20'. A 'Trap' (steps) leads down from this area. To the right, there is a 'Vijver' (pond) with a 'Vijverwand' (pond wall) and a level of '-0.60'. The pond is surrounded by 'Gras' (grass). In the center, there is a 'Kijkdoos' (viewing box) with a level of '+1.20'. To the left of the viewing box, there is a 'Opstelling d/v Waterbergingen' (arrangement of water storage areas). Below this, there are 'Varens' (mosses), a 'Berceau' (arbour), and 'Ligustrum' (a shrub). At the bottom right, there is an 'Ornament' by 'E. Heimans'. The drawing is dated '18-9-2023' in the top right corner.

Activiteitenprogramma 2023

<i>18/21 januari - Deel 2 cursus 'Leer De Heimanshof (beter) kennen'</i>
<i>21 januari Werkzaterdag met Nieuwjaarslunch</i>
<i>12 februari - Lezing over stoeplantjes door Dick Gatsonides</i>
<i>15/20 februari - Deel 3 cursus 'Leer De Heimanshof (beter) kennen'</i>
<i>10 en 11 maart - NLdoet</i>
<i>29 maart - Start van het Struinkidsseizoen voor kids van 8 t/m 11 jaar</i>
<i>2 april - Dag van de voorjaarsbloeiers (in samenwerking met IVN)</i>
<i>5 april - Algemene Ledenvergadering De Heimanshof</i>
<i>7 mei - Opening zomerseizoen. Extra aandacht voor de vernieuwde kruidentuin</i>
<i>14 mei - Landschappen in beeld: het kustlandschap (lezing en rondleiding)</i>
<i>25 juni - Zomerfestival het thema: beestenboel</i>
<i>20 augustus - Landschappen in beeld: de akkers (lezing en rondleiding)</i>
<i>2- 3 september - Fête de la nature in samenwerking met IVN</i>
<i>30 september - Laatste weekendopening van het seizoen</i>
<i>1 oktober - Vrijwilligersdag (Thijsse Park Amstelveen en Piet Oudolftuin Hoofddorp)</i>
<i>22 oktober - Lezing 'Het vergeten plantseizoen'</i>
<i>28 oktober - Nacht van de Nacht. Aandacht voor lichtvervuiling en de schoonheid van het donker</i>
<i>4 en 5 november - Nationale Natuurwerkdagen</i>

5. Binden van mensen met liefde voor de natuur

De Heimanshof in beeld

Om mensen te kunnen binden, moet je ze eerst vinden of ze moeten jou vinden. Daarom organiseren we door het jaar heen een groot aantal activiteiten die we via onze eigen website, nieuwsbrief, de lokale media en sociale media bekend maken.

Website vernieuwd

Ook werken we hard aan de vindbaarheid en kwaliteit van onze eigen media. In 2023 heeft onze website een metamorfose ondergaan en is vernieuwd. Dit is geheel in eigen beheer gedaan door onze webmaster Gerda, die steun krijgt van de werkgroep Communicatie. Het resultaat mag er zijn. Fris, aansprekend en met een heldere zoekstructuur. We worden door deze verbeteringen ook beter gevonden op het internet.

We werken, mede dankzij adviezen van de Vrijwillige trainees en RedFoxblue (zie blz..) aan uniformering in de uitstraling op Facebook, Instagram en ons

YouTubekanaal. Om in contact te komen met de 'werkende wereld' maken we ook een LinkedIn-account aan.

In de media

Rondom de grotere evenementen zijn er mooie artikelen met foto's geplaatst in de lokale kranten en social media. Vrijwilliger Dick gaf een radio-interview aan het landelijke programma Vroege Vogels over 'de plant van het jaar' en werkte mee aan een podcast van het IVN Zuid-Kennemerland over stinzenplanten. Het Haarlemmermeerse magazine 'Liefs uit Haarlemmermeer' nam onze tuin op in hun zomereditie. De Heimanshof is ook te vinden op de nieuwe gemeentelijke toerisme website 'Visit Haarlemmermeer'.

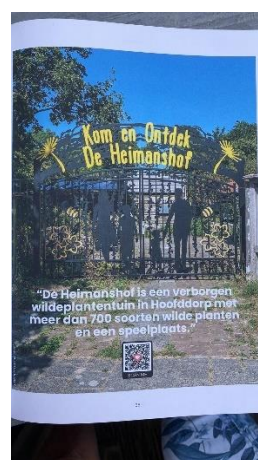
Het mooiste publicitaire pareltje was een artikel in het Haarlems Dagblad in september met als kop: 'Heemtuin maakt mensen blij.' Zo is het.

Haarlems Dagblad

Opname podcast IVN

Liefs uit H'meer

Binden van ons vrijwilligersteam

In hoofdstuk 3 over de vereniging heeft u kunnen lezen hoe we onze vrijwilligers willen blijven inspireren en binden aan De Heimanshof. Daar steken we veel energie en tijd in omdat ze essentieel zijn voor het voortbestaan van dit unieke stukje Hoofddorp. Via de vrijwilligersapp houden we dagelijks contact met de groep en kunnen vrijwilligers elkaar informeren over nieuwtjes, vragen en andere zaken.

Binden van plantenkenners

Hoewel we een mooie ploeg enthousiaste vrijwilligers hebben, is er een sterke noodzaak om meer plantenkenners naar de tuin te trekken. Het onderhouden en (her)ontwikkelen van de landschappen is specialistenwerk. Deze kenners kunnen vervolgens hun expertise overdragen aan onze vrijwilligers. Via Floron, IVN Natuureducatie en andere groene organisaties proberen wij nieuwe kennis en kunde binnen te halen.

Binden van de buurt

In 2023 wilden we in samenwerking met de wijkraad een actie opzetten om meer bekendheid te krijgen in de wijk. Dit is helaas niet gelukt. In 2024 zullen we

opnieuw samen met de wijkraad kijken naar samenwerkingsmogelijkheden. De ontwikkeling van onze droom om een multifunctioneel gebouw op Wieger Bruinlaan 7 te realiseren biedt hiervoor wellicht een goede aanleiding.

6. Kenniscentrum inheemse natuur Haarlemmermeer

Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE-lessen)

Via het programma Groene Kapstok (www.degroenekapstok.nl) van het NMCX hebben dit jaar een kleine 4.000 kinderen van de basisscholen uit Haarlemmermeer een natuurles gevolgd in De Heimanshof. Tijdens de lessen wordt er gewoon doorgewerkt in de tuin, met uitzondering van 'lawaaierig' werk. De samenwerking loopt heel soepel en eventuele vragen/knelpunten worden snel samen opgelost.

De ontvangstruimte voor de kinderen in de kassen is in de winter van 2023 opgeknapt met hulp van medewerkers van ING. Er is nieuw meubilair gemaakt en geschilderd. Onze vrijwilligers hebben de lekkage in het dak van de kas verholpen. Het lokaal ligt er fris bij voor het nieuwe jaar.

Het NMCX heeft de inhoud van de lessen beschikbaar gesteld aan onze jeugdleiders. We kunnen opdrachten en proefjes gebruiken tijdens festivaldagen en andere niet-school gerichte activiteiten voor jeugd.

Met de nieuwe directeur van NMCX, Karen Meinhardt, is het overleg gestart om nog verdere samenwerking te onderzoeken onder meer op het gebied van klimaatadaptatie, bedrijven-meewerkdagen en het realiseren van het multifunctionele centrum op Wieger Bruinlaan 7.

Opleiding eigen vrijwilligers

Het opleiden van onze eigen vrijwilligers is een continu proces. In het hoofdstuk 3 hebben we al melding gemaakt van de driedelige cursus die in 2022/2023 heeft plaatsgevonden. We stimuleren mensen ook om cursussen te volgen voor omgaan met machines en opdoen van meer floristische kennis. In 2023 deden drie vrijwilligers mee aan de Basis cursus Flora van Floron. De beheerder en het bestuurslid Tuin hebben een workshop gevolgd op het gebied van veilig werken.

Educatie in de tuin

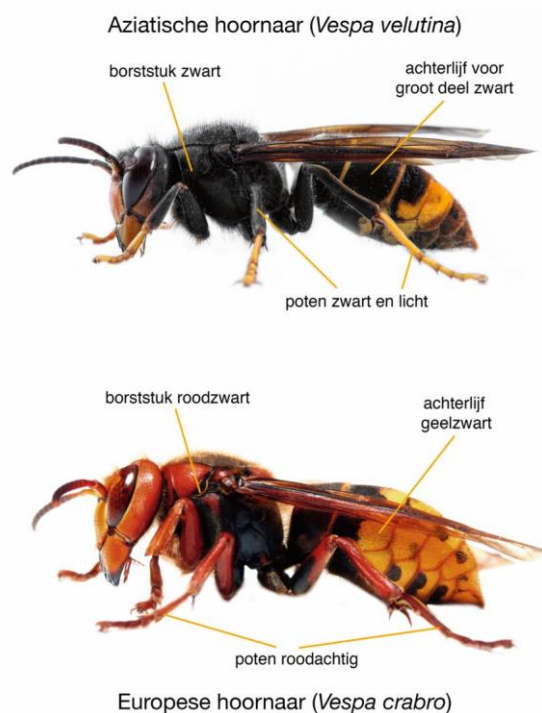
In 2023 is een werkgroep gestart die de informatievoorziening in de tuin gaat upgraden. De nieuwe accenten in de tuin qua landschappen en thema's moeten een vertaling krijgen in informatieborden. Ook wordt gekeken naar de Kijkdoos, hoe die meer het karakter van een Informatiecentrum kan krijgen. Doel is om in de eerste helft van 2024 de informatie klaar te hebben, zodat in de winter de informatiedragers geproduceerd kunnen worden. We verwachten dat de kosten dusdanig hoog zijn, dat we via fondsen aanvullende financiering zullen moeten zoeken.

Al eerder vermeldden we ons jaarlijkse activiteitenprogramma (blz..) waarin natuureducatie, natuurbeleving en biodiversiteit steeds centraal staan.

Bestrijden Aziatische hoornaar en Heimanshof bijen

In 2023 is een exemplaar van de Aziatische hoornaar gevangen in De Heimanshof. Deze exoot is zeer gevaarlijk voor de sociale bijen en de fruitteelt. Hij komt nu nog in kleine getale in Nederland voor en hij wordt volop bestreden. In 2024 organiseren we een lezing hoe mensen mee kunnen helpen de koninginnen te vangen in het voorjaar, zodat de voortplanting teruggedrongen wordt.

De drie bijenvolken in De Heimanshof hebben afgelopen zomer veel honing geproduceerd dank zij alle bloeiende wilde planten in de tuin. Ze hebben de winter overleefd op eigen honing. Hopelijk wordt 2024 weer een rijkbloeiend jaar in de tuin met dank aan alle vrijwilligers.

[Kennisoverdracht aan derden](#)

Ons bestuurslid Tuin heeft op een aantal plekken in de Haarlemmermeer lezingen of presentaties gehouden over het belang van inheemse soorten onder meer in bermen. Hij heeft tevens een plantenwerkgroep Haarlemmermeer opgezet die de flora in onze gemeente inventariseert.

We participeren in het platform Groen Haarlemmermeer om aan kennisuitwisseling te doen met andere deelnemers. Dit platform wordt ondersteund door NMCX. Eind 2023 kondigde het NMCX aan dit vanaf 2024 niet meer te doen. Wel zal NMCX een keer per jaar samen met de voormalige platformpartners een event organiseren. (zie festival blz...) IVN werkgroep Haarlemmermeer heeft aangeboden de website Groen Haarlemmermeer in de

lucht te willen houden. Hierop kunnen natuur- en duurzaamheidsinitiatieven worden gedeeld met de Haarlemmermeerse bevolking.

We participeren in de landelijke heemtuinvereniging SNTN (Samenwerkende Natuurrijke Tuinen en Parken) en onderhouden contacten met omliggende heemtuinen. Uitwisseling van kennis en planten staat hierbij centraal. Voor het nieuwe kustlandschap hebben we via Meijendel bij Den Haag duinplantjes en duinzand/grond met zaden kunnen krijgen voor onze kustlandschappen. We hopen dat die in 2024 zichtbaar zullen zijn.

Stages en projectonderwijs

Naast onderwijs voor basisscholen werkt De Heimanshof mee aan beroepsonderwijs en maatschappelijke stages. Van augustus 2022 tot juli 2023 hebben we een MBO-student, Sjoerd Commandeur, van de opleiding Bosbouw en Natuurbeheer gehad. Hij gaf aan veel bij ons geleerd te hebben. Wij hebben genoten van zijn enthousiasme, kookkunst en filmkunst. Een waar multitalent die zijn opleiding vervolgt als assistent-boswachter bij Staatsbosbeheer.

In het voorjaar voerden acht studenten van Hageveld uit Heemstede hun maatschappelijke stage uit bij ons. Ze hielpen mee met het onderhoud in de tuin.

Een structurele samenwerking met groenopleidingen is wegens tijdgebrek nog niet van de grond gekomen. Praktijkschool De Linie komt wel incidenteel met enkele leerlingen meedoen met NLdoet of Natuurwerkdagen. Onze wens blijft om ook voor Voortgezet en Hoger Onderwijs een mooie onderzoeksplek te worden. Een actiepunt voor 2024.

Samen een klus klaren door maatschappelijke stagiaires van Hageveld.

7. Breed maatschappelijk draagvlak

In voorgaande hoofdstukken heeft u gelezen dat we inmiddels met een groot aantal organisaties en bedrijven samenwerken. We ontdekken ieder jaar weer nieuwe mogelijkheden om samen de tuin een hoger maatschappelijk nut te geven en nieuwe doelgroepen binnen te krijgen. Veelal faciliteren we de activiteiten door de tuin en de accommodatie beschikbaar te stellen.

Amstelring dagbesteding op De Heimanshof

De samenwerking met Amstelring loopt alweer een aantal jaar naar volle tevredenheid. De deelnemers, (jonge) mensen met beginnende dementie, voelen zich veilig en thuis in onze tuin. Amstelring is een proef gestart om op maandag een inloop te hebben voor mensen uit de buurt die behoefte hebben aan contact. Ze drinken koffie met elkaar en doen leuke dingen. Dit voorziet in een behoefte.

Samen met Amstelring werken aan wij onze droom om een multifunctionele accommodatie op het terrein op nummer 7 te krijgen. De deelnemers zouden dan een meer eigentijds onderkomen krijgen, en mogelijk mee kunnen helpen in het cafetaria..... Ook biedt het kansen voor vroegsignalering bij inwoners uit de buurt die een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Bedrijven contacten

Bedrijfsvrienden

Met het sponsorbedrag dat we van onze bedrijfsvriend administratie- en belastingadvieskantoor Verstraten & Bergkamp hebben gekregen, is de boomhut opgeknapt. In het voorjaar werden de aanpassingen goedgekeurd door keuringsinstantie TuV Nord. De boomhut wordt nu weer in de lessen opgenomen en is tijdens vrije uren beschikbaar voor de kinderen.

GROMAX Verhuur heeft afgelopen jaar diverse machines gratis aan ons beschikbaar gesteld waardoor zwaar werk niet door onze vrijwilligers gedaan hoefde te worden. Hierdoor konden we sneller opschieten met het (grond)werk. Voor 2024 wordt een sponsorcontract opgesteld voor de komende periode.

Beursvloer Haarlemmermeer

De resultaten van de Beursvloer 2022 zijn in dit verslag al voorbij gekomen. Ook in 2023 deden we mee en zijn onder meer deals gemaakt met Friend4Friend (maatjesproject voor nieuwkomers van 16 t/m 30 jaar), outdoor school Djym en AM Match.

Natuurwerkdagen

Zie eerder in dit jaarverslag

Samenwerking met (natuur)partners

We zijn actief in diverse overlegorganen om waar mogelijk samenwerking te realiseren op gebied van natuureducatie, natuurbeleving en biodiversiteit. Onze groene partners zitten met name bij de SNTP (Samenwerkende Natuurrijke Tuinen en Parken), Platform Groen Haarlemmermeer, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, IVN en Floron. Met hen bundelen we de krachten om meer (inheems) groen te realiseren. In het Museumoverleg vindt vooral afstemming plaats op de lokale activiteiten. Met de Wijkraad en het gemeentelijke gebiedsmanagementoverleg zoeken we naar kansen om de wijk te vergroenen en wijkbewoners meer bij de heemtuin te betrekken.

Ons voornemen om in 2023 natuurexcursies/programma's voor BSO's/Kinderdagverblijven te ontwikkelen is wegens gebrek aan menskracht niet doorgegaan. Deze actie hebben we niet opgenomen in ons actieplan 2024. Onze prioriteiten liggen op andere punten zoals te lezen in ons activiteitenplan 2024.

8. Beheer gebouwen en kassen

Project nummer 7

Met hulp van een architecte en twee jonge maatschappelijke ontwikkelaars werken we door aan het plan om een multifunctioneel, duurzaam gebouw neer te zetten op de plek waar nu de kassen en het Amstelringgebouw staan. In 2023 hebben we de gemeente op beleids- en raadsniveau deelgenoot gemaakt van onze droom. In 2024 is het doel een sluitende businesscase te realiseren.

Kijkdoos

In de winter kwamen we in contact met John Diemeer die de bestuursfunctie Gebouwen en installaties wilden invullen. Hij is in het voorjaar gestart met een update van het meerjaren onderhoudsplan uit 2019 voor de Kijkdoos. De brandbeveiliging en vluchtwegen zijn verbeterd. Er is via onze ICT-man Richard v.d. Meer een refurbished laptop aangeschaft voor presentaties en lezingen. In de beheerderskamer is een nieuwe PC geïnstalleerd.

Kassen

Het probleem van de verstoorde communicatie tussen de ketel en het systeem dat de ramen automatisch moest bedienen is in februari 2023 eindelijk opgelost. Helaas is begin december de ketel uitgevallen, precies in een weekend dat de temperatuur heel laag was. De storing werd pas enkele dagen later ontdekt. De schade aan de planten in de tropische kas is groot. Deze hadden door de ramenproblematiek vorig jaar al flink te lijden gehad. We hebben de gemeente (verhuurder van de kas) opnieuw gevraagd om een waarschuwingssysteem bij uitval van de verwarming te laten installeren.

Boomhut en bomenpad

In 2023 hebben we met een sponsorbijdrage de noodzakelijke aanpassingen aan de boomhut kunnen uitvoeren met onze eigen mensen. Deze is weer gecertificeerd. De aanpassingen aan het bomenpad zijn ingrijpender van aard. Het verbindingsstuk tussen het oude en nieuwe deel van het pad was ook aan vervanging toe. Weer extra kosten. Om die te besparen hebben we de verbinding weggehaald en die wordt niet vervangen.

Het verschil in normenkader tussen een klimtoestel en een speeltoestel blijkt enorm groot te zijn. Iets wat wij – en ook de bouwer Skywalker (gespecialiseerd in klimtoestellen) – ons niet gerealiseerd hebben. Een dure les. In 2023 hebben we getracht het bomenpad dusdanig aan te passen aan de Wet op de Speeltoestellen, dat een herkeuring mogelijk was. Helaas is het toestel weer afgekeurd. De noodzakelijke aanpassingen lopen enorm in de papieren. Het bestuur vindt het niet verantwoord om deze nog uit het tuinbudget te halen. Er moet wel een knoop doorgehakt worden. Die zal in de ALV in 2024 aan de leden worden voorgelegd.

